

Przemoc w szkole – ogólne wskazówki dla rodziców

Drogi Rodzicu

Gdy dowiadujesz się, że Twoje dziecko jest prześladowane w szkole, przeżywasz zaskoczenie i nie wiesz, co z tym faktem zrobić. Jest Ci trudno w to uwierzyć. Wydaje Ci się, że to Twoja wina i czujesz złość. Pamiętaj jednak, że Twoje dziecko przeżywało samo i to **Ty musisz mu pomóc**.

Jakie formy przemocy występują w szkole?

Przemoc może przybierać różne formy: przemocy fizycznej i przemocy psychicznej. W szkole zazwyczaj mamy do czynienia z przemocą rówieśniczą. Incydentalnie może również pojawić się przemoc nauczycieli wobec uczniów. Niezależnie od rodzaju, przemoc może stanowić ciężkie przeżycie dla dziecka i prowadzić do poważnych konsekwencji psychoemocjonalnych i somatycznych.

Jak zorientować się, że dziecko podlega przemocy w szkole?

Niektóre dzieci ukrywają problem. Być może nie chcą Cię zmartwić, albo wstydzą się. Mogą też czuć, że wina tkwi w nich samych. Takie dzieci najczęściej nie lubią szkoły. Rano przed wyjściem skarżą się na bóle głowy, gardła, gorączkę itp.

Inne sygnały świadczące o tym, że dziecko może być ofiarą przemocy szkolnej:

- * nie chce wychodzić z domu albo wychodzi bardzo późno lub bardzo wcześnie,
- * wraca ze szkoły później, okrężną drogą,
- * wraca po lekcjach ze zranieniami i siniakami,
- * ma podarte ubranie,
- * znajdujesz zniszczone podręczniki i przybory szkolne,
- * prosi Cię o kupno "zgubionych" (zabranych lub ukradzionych) przedmiotów,
- * często "gubi" pieniądze i prosi o drobne na "składkę",
- * nie chce brać do szkoły drugiego śniadania albo bierze dużo więcej niż zwykle,
- * prosi o "załatwienie" zwolnienia z WF,
- * kłóci się ze swoimi przyjaciółmi,
- * jest ciche, izoluje się,
- * jest agresywne w stosunku do innych domowników (np. rodzeństwa),
- * ma gorsze wyniki w nauce,
- * opuszcza pojedyncze lekcje lub wagaruje,
- * ma problem ze snem lub senne koszmary, płacze w nocy.

Co możesz zrobić?

1. Porozmawiaj z dzieckiem o szkole, co lubi, a czego nie lubi i jakich ma przyjaciół. Nie zmuszaj dziecka, aby z Tobą rozmawiało, po prostu zapewnij je, że może Ci ufać i że Ty postarasz się pomóc w rozwiązaniu wszystkich problemów. Upewnij je, że nie uczyniło niczego złego.

2. Notuj wszystko, co zauważysz i zachęcaj dziecko, aby prowadziło pamiętnik; dokumentuj wszystkie nieprzyjemne SMS-y oraz emaile.

3. Skontaktuj się ze szkołą jak tylko zaczniesz podejrzewać, że masz do czynienia z problemem. Szkoła także będzie chciała rozwiązać problem.

- * Porozmawiaj z wychowawcą klasy i pamiętaj, że sytuacja ta nie powstała z winy szkoły. Gdy nauczyciel zacznie obserwować sytuację i mieć oko na dręczyciela - i jego zachowanie się wobec Twego dziecka - sytuację będzie można względnie łatwo znormalizować.
- * Zachęć dziecko do poszerzenia kręgu przyjaciół. Staraj się ich poznać. Poproś ich, aby pilnowali jeden drugiego.
- * Jeżeli przemoc nie ustanie, skontaktuj się ze szkołą ponownie i napisz do dyrektora, aby wyjaśnił, jakie są zasady postępowania szkoły w razie stwierdzenia przypadków przemocy. Tym sposobem będziesz wiedzieć dokładnie, jakie działania szkoła podejmuje dla rozwiązania nabrzmiałej sytuacji.

4. Dodaj dziecku otuchy podkreślając, że ignorowanie przemocy nie spowoduje, że ona zniknie, a może nawet pogorszyć sytuację. Dziecko musi być przekonane, że nie jest to jego wina i że nikt nie ma prawa stosować przemocy. Nie zachęcaj dziecka do odwetu.

5. Podejmowanie dalszych kroków. Jeżeli sądzisz, że szkoła niewłaściwie reaguje w zaistniałej sytuacji, możesz skontaktować się z lokalnymi władzami oświatowymi. Jeżeli dokuczanie przybiera drastyczne formy możesz zawiadomić policję. Możesz też w każdym momencie zwrócić się po pomoc do organizacji pozarządowych bądź innych specjalistycznych placówek pomagających ofiarom przemocy.

6. Postępuj wg ustalonych zasad i nie próbuj załatwić sprawy samemu.

Ważne jest, aby konfrontacja z dręczycielem lub jego rodzicami odbywała się w warunkach zapewniających Twojemu dziecku bezpieczeństwo i miała na celu konstruktywne rozwiązanie sytuacji.

7. Nie pozwól, aby dziecko nie chodziło do szkoły.

Niezależnie od tego jak dalece Twoje dziecko jest nieszczęśliwe, nie możesz pozwolić, aby pozostawało w domu. Najlepsze, co można zrobić, to przekonać dziecko, że sprawa zostanie załatwiona i że nie zrobiło niczego złego.

Jeżeli sprawcą przemocy w szkole jest Twoje dziecko

Trzeba być czujnym zarówno wtedy, gdy okoliczności wskazują, że Twoje dziecko może być ofiarą, jak i wtedy, gdy można sądzić, że samo stosuje przemoc wobec innych. Dziecko może kopiować agresywne zachowanie, nie widząc w tym nic złego lub może to być sposób wyrażania uczuć, gdy przechodzi ciężki okres.

- * Porozmawiaj z dzieckiem i spróbuj ustalić, dlaczego zachowuje się w taki właśnie sposób. Uświadom mu, jak bardzo przykre jest to dla innych.
- * Spraw, aby nikt w rodzinie nie osiągał agresywnym zachowaniem lub siłą tego, czego pragnie.
- * Wskaż dziecku jak przyłączyć się do innych bez stosowania wobec nich agresji.
- * Omów sytuację z wychowawcą klasowym dziecka i ustal, w jaki sposób szkoła i Ty macie podejmować wspólne działania, aby położyć kres przemocy.
- * Zapewnij dziecko, że jest kochane i że może liczyć na wsparcie.
- * Nie żałuj pochwał, gdy dziecko jest dobre dla innych.
- * Rozmawiaj z dzieckiem regularnie o sytuacji, aby upewnić się, że u podstaw przemocy nie leżą jakieś poważne problemy.

W opracowaniu informacji wykorzystano materiały ze źródeł:

Dokuczanie. National Family & Parenting Institute.
Źródło: www.familyandparenting.org

Dla rodziców. Szkoła bez przemocy.
Źródło: www.szkolabezprzemocy.pl

Fundacja PRAESTERNO   Biuro Zarządu: ul. Widok 22/30, 00-023 Warszawa,
www.praesterno.pl, e-mail biuro@praesterno.pl

Adresy Oddziałów Fundacji   www.praesterno.pl/oddzialy-terenowe